

Жесткий закон о языке

Украина нарушает правила членства в ЕС

Д-р Г. Ландман

Восстановив языковые права своих меньшинств, кандидат в члены ЕС Украина тем самым может и внести убедительный вклад в дело мира, и продемонстрировать свою приверженность европейским ценностям.

В июне [2022 года – *Прим. пер.*] Украина получила статус кандидата в члены Европейского союза, после того как Европейская комиссия выдвинула ей дополнительные условия членства. Одним из этих условий стало требование не только вести борьбу с коррупцией, но и исполнять рекомендации Венецианской комиссии в отношении украинского закона о языке. Помимо этого, Украине необходимо принять во внимание самый свежий отчет о мониторинге прав, проводимом в соответствии с Рамочной конвенцией о защите национальных меньшинств, гарантирующей свободное использование языков меньшинств.

Важность языковых прав нельзя недооценивать. После этнического распада Югославии именно языковые права стали одним из условий европейской интеграции для стран бывшего Советского Союза. Словакия и Румыния, две страны с крупными языковыми меньшинствами, никогда бы не стали членами Европейского союза, если бы они пренебрегали базовыми правами человека в отношении собственного населения так же, как это сейчас делает Украина.

[Подпись под фотографией В.Зеленского:]

«Украинский закон о языке несовместим с условиями членства в ЕС».

Европейское пресс-фотоагентство ЕПА, Сергей Долженко.

Селменцы

В «Копенгагенских критериях» прямо указаны условия, которым должна соответствовать каждая страна, желающая стать членом ЕС. Первый критерий

LANGUAGE-RIGHTS.EU

предусматривает наличие у страны-кандидата стабильных институтов, гарантирующих демократию, верховенство права, права человека, а также уважение и защиту меньшинств.

Однако закон о языке, который украинский парламент принял в 2017 году сразу после ратификации соглашения об ассоциации между Европейским союзом и Украиной, несовместим с этим критерием.

Данный закон запрещает публичное использование иных языков, кроме украинского, и таким образом ставит под угрозу, например, жителей деревни Селменцы в Закарпатье. История этой деревни ярко иллюстрирует историю Украины. До 1919 года деревня принадлежала Австро-Венгрии, затем – Чехословакии, а с 1938 года — Венгрии. В 1945 году через деревню была проведена граница, в результате чего одна ее часть отошла к Советскому Союзу, а другая – к Чехословакии. В 1990-е годы жители Селменцов, просыпаясь по утрам, оказывались то на Украине, то в Словакии. В отличие от границ, язык, на котором жители деревни общаются между собой, остался неизменным.

«Сопутствующие жертвы»

В радиозфире Украины запрещена проповедь Евангелия на русском языке.

Румыноязычные граждане Украины находятся в той же ситуации, что и проживающие там венгры. Это явствовало из свидетельств проживающих на Украине этнических румын, предоставленных в ходе заседания Совета Европы в конце 2021 года, о лишении их языковых прав и ликвидации образования на румынском языке. Хотя украинский закон о языке направлен против носителей русского языка, от него страдают и уязвимые исторически сложившиеся меньшинства. Украина попросту растаптывает их как «сопутствующие жертвы» в своем конфликте с Россией.

Но и действующие положения о запрете русского языка уже граничат с абсурдом. Отныне в сфере торговли разрешено говорить только по-украински. Кроме того, введен запрет на издание русскоязычных газет. Недавно одна евангельская радиостанция сообщила, что ей пришлось перебраться в Венгрию, поскольку в радиозфире Украины запрещена проповедь Евангелия на русском языке.

Восстановив языковые права своих меньшинств, кандидат в члены ЕС Украина тем самым может и внести убедительный вклад в дело мира, и продемонстрировать свою

LANGUAGE-RIGHTS.EU

приверженность европейским ценностям. Для этого потребуется только политическая воля.

Автор статьи является секретарем фонда «Европейские языковые права» (ELR), Амстердам.

• Drs. G. Landman

EU-kandidaat-lid Oekraïne kan door het herstellen van de taalrechten een geloofwaardige bijdrage leveren aan vrede en tegelijk zijn verbondenheid met Europese waarden tonen.

In juni werd Oekraïne kandidaat-lid van de Europese Unie, nadat de Europese Commissie aanvullende voorwaarden gesteld aan het land. Zij kwam naast het bestrijden van corruptie, ook de aanbevelingen van de commissie van Venetië met betrekking tot de Oekraïense taalwet moeten worden uitgevoerd. Verder moet Oekraïne rekening houden met de meest recente monitoringcyclus van het kaderverdrag inzake nationale minderheden. Dit verdrag waarborgt het vrije gebruik van minderheidstalen.

Het belang van taalrechten mag niet onderschat worden. Na het niet onderschat worden van Joegoslavische uiteenvallen van Joegoslavië waren taalrechten juist een voorwaarde voor Europese integratie van voormalige Sovjetlanden. Slowakije en Roemenië, twee landen met grote taalminderheden, zouden nooit lid zijn geworden van de Europese Unie als ze de basale mensenrechten van de eigen bevolking niet zo hadden geminacht als Oekraïne nu doet.

Szelmec
In de "Criteria van Kopenhagen", staan expliciet de voorwaarden vermeld waaraan elk land dat EU-lid wenst te worden, moet voldoen. Het eerste criterium houdt in dat het kandidaat-land stabiele instellingen moet hebben die de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en het respect voor en de bescherming van minderheden garanderen. De Oekraïense taalwet, die het parlement direct na het ratificeren van het associatieverdrag tussen de Europese Unie en Oekraïne (in 2017) aannam, is echter onverenigbaar met dit criterium. Deze taalwet, die het gebruik van andere talen dan het Oekraïens verbiedt, bedreigt bijvoorbeeld de inwoners van het dorp Szelmec in Transkarpatië. De geschiedenis van dit dorp is een treffende illustratie voor de geschiedenis van Oekraïne. Het dorp hoorde tot 1919 bij Oostenrijk-Hongarije, daarna bij Tsjechoslowakije en vanaf 1938 bij Hongarije. In 1945 werd er een grens getrokken door het dorp, waardoor een deel bij de Sovjet-Unie en een deel bij Tsjechoslowakije kwam. In de jaren negentig werden de inwoners van Szelmec 's morgens wakker in Oekraïne of in Slowakije. In tegenstelling tot de grenzen bleef de taal die de dorpsbewoners met elkaar spreken ongewijzigd.

"Nevenschade"
Roemeenstalige Oekraïners bevinden zich in dezelfde situatie als Hongaren die in Oekraïne wonen. Dat bleek uit de getuigenissen van etnische Roemenen uit Oekraïne over het ontmantelen van hun taalrechten en onderwijs tijdens een zitting van de Raad van Europa eind 2021. Hoewel de Oekraïense taalwet tegen de sprekers van het Russisch is gericht, worden ook kwetsbare historische minderheden erdoor getroffen. Ze worden simpelweg door Oekraïne vermorzeld als "nevenschade" in het conflict met Rusland.

Ook de geldende bepalingen inzake het verbod van de Russische taal grenzen al aan de absurditeit. Inmiddels mag in de handel alleen Oekraïens worden gesproken. Verder is het verboden om Russisch-talige kranten uit te geven. Een evangelisatiezender heeft onlangs bericht dat zij moest uitwijken naar Hongarije, omdat het in Oekraïne verboden is om via de radio in het Russisch te evangeliseren.

Het EU-kandidaat-lid Oekraïne kan door het herstellen van de taalrechten direct een geloofwaardige bijdrage leveren aan vrede en tegelijkertijd zijn verbondenheid met Europese waarden tonen. Daar is alleen politieke wil voor nodig.

De auteur is secretaris van de Stichting European Language Rights (ELR), Amsterdam.

"De Oekraïense taalwet is onvernegbaar met de voorwaarden voor het EU-lidmaatschap," beeld EPA, Sergey Dolzhenko

Het is in Oekraïne verboden om via de radio in het Russisch te evangeliseren

taalrechten en onderwijs tijdens een zitting van de Raad van Europa eind 2021. Hoewel de Oekraïense taalwet tegen de sprekers van het Russisch is gericht, worden ook kwetsbare historische minderheden erdoor getroffen. Ze worden simpelweg door Oekraïne vermorzeld als "nevenschade" in het conflict met Rusland.

LANGUAGE-RIGHTS.EU